УДК 002.1:004]:321.01(477)
DOI: https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-14-304-322

DIGITAL TRANSFORMATION OF UKRAINE AS A MECHANISM OF EFFECTIVENESS OF COMMUNICATION OF POWER WITH THE PEOPLE

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНИ ЯК МЕХАНІЗМ ЕФЕКТИЗАЦІЇ КОМУНІКАЦІЇ ВЛАДИ З НАРОДОМ

Людмила Шимченко,
кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри документознавства та методики навчання,
ShymchenkoL@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-2165-1377,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі,
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав, Київська обл.,
Україна, 08401

Shymchenko Liudmyla,
Ph.D. in Philosophical Science, Associate Professor, Associate Professor Department of Documentation and teaching methods,
ShymchenkoL@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-2165-1377,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, 30,
Sukhomlynskoho Street,
Pereiaslav, Kyiv region,
Ukraine, 08401

Денис Мірошніченко,
кандидат історичних наук, доцент кафедри документознавства та методики навчаннят
irosh88@i.ua
ORCID ID: 0000-0002-9552-0847
Університет Григорія Сковороди в Переяславі,
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав, Київська область, Україна, 08401

Denys Miroshnichenko,
Ph.D. in Historical Sciences, Associate Professor Department of Documentation and teaching methodsm
irosh88@i.ua
ORCID ID: 0000-0002-9552-0847
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, 30,
Sukhomlynskoho Street,
Pereiaslav, Kyiv region,
Ukraine, 08401

ISSN (print) 2518-7600 ISSN (online) 2524-1060
https://sdc-journal.com

Денис Костенко,
Студент групи ДЗ/ЦТ-21diniskostenko@gmail.com
Університет Григорія Сковороди в Переяславі,
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав, Київська обл.,
Україна, 08401

Denys Kostenko,
Student of group DZ/CT-21diniskostenko@gmail.com
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, 30,
Sukhomlynskoho Street,
Pereiaslav, Kyiv region,
Ukraine, 08401

ABSTRACT

The publication is devoted to the study of the digital transformation of Ukraine in the perspective of the effectiveness of communication between the government and the people. At the expense of digital technologies the mechanism of openness of an information field, availability in use of information as a resource is provided. The article focuses on the positive aspects of digital transformation (approaching global technological change, improving services to the population, reducing corruption in public authorities, etc.) and the negative in the form of increasing opportunities for targeted processing of mass consciousness of people with subsequent negative manifestations: devaluation of values, hyperdeviant behavior of the population, antisocial actions. Particular attention is paid to the negative effects on young people, adolescents with subsequent neurotic manifestations.

Given the massiveness of negative manifestations, the article pays special attention to the mechanisms of effective cyber-socialization of young people, people with special needs, the elderly. Emphasis is placed on the development and implementation of the National Strategy for Barrier-Free Space in Ukraine. The level of new forms of communication used is so high that the authors have dared to agree with the opinion of some scholars about the communicative revolution, about digital communication as a strategic means of development of modern society.

In favor of the idea of digital communication as a basis for social revolution, the article argues: the level, quantity and quality

© Shymchenko Liudmyla, Miroshnichenko Denys, Kostenko Denys

of electronic services; human participation in the electronic payment system; the spread of the Internet, the growth of digital literacy, etc. To carry out an effective social revolution, the article pays special attention to the «proper saturation» of the information field, the need to form a model of public administration with a basic digital platform, e-government and general digitalization of society. The article pays special attention to the training of specialists responsible for communications in government agencies.

The current legal framework does not cover all the basic elements necessary to ensure effective communication between government and the people, so it is worth noting the need for further research on digital transformation in Ukraine, especially with regard to technologies to improve communication between government and people.

Keywords: *digital transformation, communication, communication revolution, information field, information as a resource, public authorities, electronic services, electronic appeals, petitions.*

Постановка проблеми. Цифрова трансформація є одним з пріоритетних завдань сучасної України. Для виконання завдання створено та функціонують Міністерство та Комітет цифрової трансформації; розроблено та схвалено Урядом законопроект по прискоренню реалізації Національної програми інформатизації, забезпечення цифрової трансформації України та її інтеграцію в світовий цифровий простір; поетапно в кожній області розробляються програми цифрової трансформації регіону, де пріоритетом є – збільшення інтернет-покриття, цифрова освіта, розвиток електронної демократії та покращення доступу до державних послуг.

Цифрова освіта, через механізм навчальної комунікації, формує цифрову грамотність; цифрова держава, як вдале поєднання нових комунікаційних технологій та системного комунікативного менеджменту, робить країну максимально зручною для людей та бізнесу; а в результаті – забезпечується

© *Шимченко Людмила, Мірошніченко Денис, Костенко Денис*

довіра між владою та громадянами, стабільнішим і динамічнішим стає соціально-економічний розвиток. Електронна комунікація як елемент цифрової трансформації, як механізм забезпечення формування цифрової держави зі всіма її перевагами є як можливістю, так і проблемністю в плані якості забезпечення, рівня використання, темпів запровадження, ефекту результативності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням цифрової трансформації України, проблемі комунікації влади з народом методами цифрових технологій, дослідженню ефективізації системи державного управління приділялась увагу такими науковцями як А. Барікова (Барікова, 2016), Т. Биркович (Биркович, 2019), В. Биркович (Биркович, 2019), О. Кабанець (Кабанець, 2019), О. Пищуліна (Пищуліна, 2020), І. Розпутенко (Розпутенко, 2018), Є. Романенко (Романенко, 2012), Н. Рябоконь (Рябоконь, 2020), О. Скорик (Скорик, 2020), С. Чукут (Чукут, 2016) та багатьма іншими. Проте досліджень щодо цифрових трансформацій як механізму ефективізації комунікації влади з народом в науковій літературі бракує.

Метою статті є дослідження проблеми цифрової трансформації України як механізму забезпечення ефективної комунікації між владою та народом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Початок XXI століття для України став доленосним в тому, що стрімко в життя людей, в економічні та політичні процеси «ввірвались» нові технологічні процеси. Ми швидко ставали всебічно поінформованими, відразу оцінили переваги інтернет-зв'язку і заглибились в світові соціальні, економічні та політичні процеси, переконались в необхідності знань іноземної мови та долучились до міграційних процесів. Цілодобово ми на зв'язку із друзями, співробітниками та однодумцями.

Можливим це стало завдяки швидкому поступу цифрових технологій, а їх використання, як показує досвід, забезпечує можливість зробити діяльність і державних органів управління більш ефективними. Проявляється така ефективність через

© *Shymchenko Liudmyla, Miroshnichenko Denys, Kostenko Denys*

механізм відкритості у комунікації влади з народом, у зростанні можливостей доступу громадян до інформації, послуг, цифрових знань. Відкритість, як елемент демократії, поступово перетворюється на вагому сходинку в забезпеченні антикорупційної системи державотворення.

На розбудові відкритого інформаційного суспільства акцентували увагу в Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки (Концепція, 2018), це завдання ставилось в основу створення та функціонування Міністерства цифрової трансформації України (Питання Міністерства, 2019), цифрова держава є складовою пріоритетних завдань «Національної економічної стратегії 2030» (Національна стратегія, 2020) та ін.

Відкритість інформаційного суспільства передбачає забезпечення відкритого інформаційного поля, насиченого інформацією без політичних, часових чи просторових обмежень; відкритих для суспільства можливостей по користуванню інформацією як ресурсом для забезпечення певного виду діяльності, для задоволення особистісних потреб, для самореалізації та ін. Вільна пропозиція інформації, вільне користування нею при гарантованому правовому захисті – це в ідеалі інформаційне суспільство, яке бажає розбудувати Україна.

В той же час, потужні потоки інформації та новітні технології засобів зв'язку сприяють прискореному переміщенню зразків поведінки від одного суспільства до іншого, а, враховуючи нечисленність глобальних медіа-імперій, що монопольно контролюють інформаційний ринок, збільшилися можливості контролю та цілеспрямованої обробки масової свідомості людей. Результатом стає девальвація звичних для народу цінностей, змінюються стандарти життя, в певній мірі навіть потреби споживачів уніфікуються – втрачається традиційна самобутність народів, їх видів діяльності.

© Шимченко Людмила, Мірошніченко Денис, Костенко Денис

Крім того, варто погодитися з думкою І. Розпутенка, який охарактеризував сучасне інформаційне поле, як гіпердевіантне (жорстокість, агресія, цинізм, «цінності» кримінального світу, сексуальні збочення тощо), що призводить до формування викривленого світогляду та ціннісної дезорієнтації населення (Розпутенко, 2018). Тому на нашу думку, необхідним постає державний і громадський контроль та захист інформаційного поля з його наповненням і впливовими діями на людину. Держава та громадська спільнота повинні створити захисні функції в межах правового поля України та міжнародних норм, щоб забезпечити досягнення національних та культурних цінностей; сприяти формуванню якісно нових міждержавних та міжнаціональних відносин в глобалізованому світі, а нові технології «поставити на угоду» всьому людству, а не лише окремим.

Особливо варто, на наш погляд, звернути увагу на інформаційне поле, яким переважно користується молодь і підлітки. Віртуальний світ інформаційного поля поетапно став замінювати людям реальне буття. На нашу думку, це є проявом глобальної духовної кризи: втрачається цінність колективного, групового і, навіть, індивідуального (в плані справжнього, людського, гуманного). З'являється нова модель соціальної поведінки, пов'язаної з «втечею» від реальності та глобального занурення в світ Інтернету зі всіма його принадами. І якщо 40-50 % свого часу, а якраз таку цифру озвучують науковці, молодь знаходиться в Інтернет просторі, то, відповідно, формуються запропоновано-нав'язані Інтернет символи та умовності, які мало чим подібні до життєвої реальності; зростає кількість асоціальних проявів (крадіжки, алкоголізм, наркоманія, суїцид, насилля, ін.).

Такий стан емоційної нестабільності, який науковці називають невротизацією, стає буденним явищем нашого життя; за комп'ютерною грою «геймери» реальний світ вважають сірим, «анімешники» отримуватимуть задоволення лише від аніме, відмовившись від живого спілкування. В

© *Shymchenko Liudmyla, Miroshnichenko Denys, Kostenko Denys*

гонитві за емоціями від перегляду фільмів чи безкінечної гри, коли переживання за героїв чи перемогу в грі стає понад вирішення власних проблем, понад відчуття краси оточуючого реального світу – тоді людина перестає бути собою, знецінює себе в сприйнятті іншими, позбавляє себе можливостей досягати власних вершин самореалізації.

Емоційна невротизація, що виникає в результаті припинення людиною генерувати власними зусиллями енергію духу, що, трансформуючись в матеріальні реакції тіла, призводить до хвороб як душевних, так і тілесних. Агресія на екрані та в грі; насилля як форма вирішення конфлікту; застосування сили при вирішенні будь-якої проблеми; бездушність – все це є породженням сучасних техніко-технологічних можливостей та призводить в кращому випадку до ізольованості, «втечі» від світу реального, в гіршому – до психологічних захворювань, а в цілому – до знеособлення людини.

Легкість, з якою учасник Інтернет-гри втрачає/повертає життя і реальність з неповерненням в світ живих, стають, особливо для молодих людей, інформаційним стресом з психологічними наслідками. Варто все ж сказати, що інформаційний стрес є дуже індивідуальним процесом впливу на людину, може бути й стимулом до більш активних дій; й провокатором тривалого почуття невизначеності; й поштовхом до зміни ідентифікації особистості та до появи нових соціогрупових ідентифікацій (готи, металісти, рейвери, хакери, емо, анімешники, геймери та ін.). Збільшення кількості таких груп, в нашому розумінні, віддаляє особу від національної чи громадянської ідентифікації, видозмінює самоідентифікацію – а це є в великій мірі важливим елементом знеособлення людини.

В той час, коли в сучасному світовому інформаційному поступі людина, як «капітал», як «інтелектуальний ресурс» повинна, позитивно ставлячись до себе, вірячи у власні можливості, будучи цілеспрямованою, стати опорою для

© *Шимченко Людмила, Мірошніченко Денис, Костенко Денис*

держави – стає перепоною на шляху до суспільного і державного благополуччя через власну невпевненість, тривожність, надмірну самокритичність та агресивність.

Отже, на сьогодні, щоб не сказати «на вчора!», постало складне завдання – забезпечити для людини любого віку можливість взаємозв'язку між реальним та віртуальним світом, сприяти процесу ефективної кіберсоціалізації, убезпечити людину від знеособлення, сприяти процесу самоідентифікації, розширити можливості доступу до корисної інформації і комунікаційних перспектив.

Також варто звернути увагу на людей з особливими потребами, людей старшого віку, тимчасово непрацюючих з певних причин на предмет їх комунікації в соціумі, з органами влади та ін. У 2020 р. Україна за Індексом соціальної мобільності ВЕФ посіла лише 46-те місце з 82 країн. Симптоматично, що з-поміж десяти фундаментальних індикаторів, які враховуються при обчисленні цього Індексу, найгірші позиції наша держава має саме за інклюзивністю інститутів (79-те місце), доступом до технологій (64-те місце) та навчанням упродовж життя (55-те місце) (Global Social, 2020). В цьому плані людина повинна отримати державну та суспільну допомогу.

Якраз тому Указом Президента України від 03.12.2020 року «Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні» (Про забезпечення, 2020) було започатковано, а Національним інститутом стратегічних досліджень було розроблено Національну стратегію зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, спрямовану на створення безперешкодного середовища для всіх груп населення, забезпечення рівних можливостей кожній людині реалізовувати свої права, отримувати послуги на рівні з іншими шляхом інтегрування фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної та громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності у всі сфери державної політики (Експерти НІСД, 2021).

© *Shymchenko Liudmyla, Miroshnichenko Denys, Kostenko Denys*

Цифрові технології забезпечили можливість особам з особливими потребами звернутись до державних органів влади з питань користування торговими точками, пересування в інвалідних візках, пандусів в лікарнях та аптеках, в навчальних закладах та ін. Постійна комунікація гарантує таким особам можливість рівноцінно жити в соціумі, впливати на громадянське життя та політичні процеси. Та й взагалі, люба комунікація є рухом від невідомого, не вирішеного до знань, розумінь та кардинальних дій; цифрову ж комунікацію, з її швидкістю, змістовою наповнюваністю та результативністю в досягненнях можна охарактеризувати як комунікативну революцію (за концепцією німецького вченого Р. Мінца).

Комунікація, на думку Р. Мінца, забезпечує осмислення нових проблем та знаходить нові шляхи їх вирішення, оскільки саме вона активізує інтенсивний процес перевірки всіх цінностей, ідей та знань на їх змістовність, глибину та життєздатність. Саме це й призводить до безперервної соціальної революції, яка задає чіткі параметри зміни умов розвитку суспільства (Романенко, 2012).

Цифрова комунікація відкриває нові можливості: достатність інформації для аналізу проблем, швидкість обміну інформацією між науковцями, політиками, звичайними зацікавленими громадянами, активна долученість до вирішення проблем громадських організацій; можливість проведення різнопланових онлайн-нарад по спірних проблемах. Все це переконує нас в тому, що цифрова комунікація перетворюється на стратегічний засіб розвитку суспільства: відкритість в системі комунікації; швидкість виявлення суперечностей; постійна готовність переважної частини суспільства реагувати на проблеми (одні – через участь в обговоренні; інші – через готовність до дій). Таким чином, поступово під впливом можливостей цифрової комунікації змінюється і сама людина, і модель сучасного суспільства та його політична організація.

Завдяки цифровій комунікації відбувається соціальна еволюція:

© Шимченко Людмила, Мірошніченко Денис, Костенко Денис

– зростає кількість електронних послуг, якими можуть користуватися українці. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування надають понад 2 тисячі послуг. На Порталі Дія доступно 33 електронні послуги. Мобільним додатком користуються 4.5 млн. громадян (Розвиток електронних, 2020). З жовтня 2021 року розпочала функціонувати Єдина інформаційна система соціальної сфери, що допоможе провести цифрову трансформацію соціальної сфери, отримувати якісні дані та оперативно надавати послуги українцям. Впровадження єдиної системи дозволить заощадити бюджету до 11 млрд. грн. щороку (Цифрова трансформація, 2021).
– Електронні платежі та розрахунки. Світові тенденції та бізнес підштовхнув НБУ до модернізації не тільки системи електронних грошей, а й всієї Системи електронних платежів (СЕП) Національного банку та платіжної інфраструктуру України. З 03 серпня 2020 року СЕП НБУ запрацювала в режимі 23/7. Перехід на подовжений режим роботи підтримали всі учасники системи електронних платежів України. Загалом упродовж першої доби роботи за новим регламентом платежі в СЕП здійснювали всі 75 банків України та Державна казначейська служба України. На початок 2021 року вже кожна друга операція проводиться безконтактно. Токенізовані та безконтактні картки займають 49 % ринку активних платіжних карток (Архірейська & Кучкова, 2021).
– Користування Інтернет-інформацією. 60 % території України на 2020 рік мали доступ до Інтернету. На початку 2020 року в Україні було 19 мільйонів користувачів соцмереж, у 2021 році цифра досягла 26 мільйонів. Кількість українських інтернет-користувачів, за даними компанії, зросла на два мільйони, що на 33 відсотки більше, ніж у 2019 році. Станом на початок

© *Shymchenko Liudmyla, Miroshnichenko Denys, Kostenko Denys*

2021-го ця кількість становила майже 30 мільйонів, тобто приблизно 67 відсотків населення країни (За рік карантину, 2021).

Варто вказати, що соціальна еволюція в великій мірі завдячує цифровій освіті, роль якої зросла. В 2021 році Міністерство освіти та науки України спільно з Міністерством цифрової трансформації розпочали роботу над реформуванням ІТ-освіти. До червня 2022 року планується оновити зміст та навчально-методичне забезпечення інформаційної освіти в школі (переважно по предмету «Інформатика»). Понад 36 тис. педагогів на грудень 2021 року отримали ноутбуки для персональної навчальної діяльності по предмету; планується закупівля та передача до освітніх закладів ще 60 тис. ноутбуків. Також функціонує Національна онлайн-платформа з цифрової грамотності Дія. Цифрова освіта. Даний проект передбачає навчити цифровим навичкам 6 млн. українців до 2023 року. За рахунок освоєної навчальної інформації українці матимуть змогу більш ґрунтовно розбиратися в цифрових технологіях, навчаться ними користуватися. При цьому варто не забувати, що освітній це ще й виховний та розвиваючий процес – тому нові знаннєві можливості повинні завжди мати базисом національно-ідентифікаційну основу.

Цифрова освіта важлива для всіх поколінь без виключень, так як в користуванні цифровими технологіями навички повинні мати всі – прийшла цифрова цивілізація, що вимагає нових вмінь. Тому досить вірним є рішення про цифрове навчання людей старшого віку за спеціальними онлайн-курсами. Для державних службовців цифрова освіта є базовим елементом, так як вони зобов'язані в цифрових програмах розбиратись і працювати, а ще й вміти комунікувати з тою категорією населення, які в даних процесах розуміються слабо. Системні зміни в цифровому забезпеченні українського суспільства вимагає і підготовленого фахівця, і толерантного професійного комунікатора. Спеціальна підготовка та перепідготовка таких фахівців – є особливо важливим завданням тих, хто надає цифрові освітні послуги.

© *Шимченко Людмила, Мірошніченко Денис, Костенко Денис*

Вважаємо, що можливості нових технологій та інформаційних потоків не повинні розмити саму індивідуальність людини, тому виховний освітній, сімейний, суспільний процеси, враховуючи «пропоновані» віртуальні моделі, не повинні зруйнувати традиційно-національні культурні моделі. В цьому питанні держава повинна зайняти тверду національно-розвиваючу позицію, збільшуючи обсяги науково-розвиваючих, національно-культурних, раціонально-прикладних та змістовно-знаннєвих інформаційних потоків. Поглиблення поінформованості населення забезпечить спроможність суспільства впливати на владу та брати активну участь у політичному житті країни.

Отже, цифрові технології, використані для захисту національних інтересів через механізм «правильного насичення» інформаційного поля України відповідним змістом, забезпечать і ефективну комунікацію влади з народом, і сприяють зростанню в країні інтелектуального капіталу, який на основі раціонального використання природного середовища надасть можливість підвищити якість життя населення. Правильність «насичення інформаційного поля» є проявом відповідної державної програми розвитку, формування своєрідної моделі публічного управління.

На даному етапі рівня цифровізації в Україні, як стверджують О. Скорик та Н. Рябоконь, такої всеохоплюючої консолідованої моделі публічного управління не існує, що вкрай негативно впливає на ефективність державної політики, зокрема зв'язки з громадськістю у всіх сферах практично реалізуються в умовах відсутності зворотного зв'язку та базуються в основному на неточних, неповних та суперечливих статистичних даних останніх років, інтуїтивних уявленнях та попередньому досвіді осіб, які приймають стратегічні рішення. Серед основних внутрішніх проблем щодо впровадження подібної цифрової моделі публічного управління в Україні слід відзначити: відсутність офіційно визначеного категорійно-понятійного апарату; недосконаліть нормативно-правового,

© *Shymchenko Liudmyla, Miroshnichenko Denys, Kostenko Denys*

інформаційно-аналітичного, науково-методичного, фінансового, організаційно-технічного, кадрового забезпечення тощо (Скорик, Рябоконь, 2020).

Переважно погоджуючись з авторами, все ж варто вказати на суттєвий рух до формування української моделі публічного управління, основою якої виступає цифрова платформа. Вважаємо за необхідне підтримати думку тих науковців, які акцентують увагу на утвердженні системного централізованого публічного управління на основі використання цифрових технологій з послідуючим поетапним переходом до формування моделі цифрового управління на всіх рівнях – ОТГ, регіон, уряд. На кожному з рівнів, ми це спостерігаємо особливо в останні роки, виконується певний об'єм цифровізаційних змін, які в об'єднаному вигляді і забезпечать формування моделі цифрового публічного управління.

В структурному аспекті це особливо простежується на рівні електронного урядування та цифровізації соціуму. На кожному з рівнів через механізми електронного документообігу, електронних послуг, електронних комунікацій у вигляді петицій, звернень, онлайн-форумів, громадського бюджету, місцевих референдумів та ін. забезпечується результативна комунікація влади з народом. Потрібно відмітити, що роль даних інструментів у житті українського суспільства зростає, громадяни все частіше застосовують їх у своїх відносинах з державними органами влади різних рівнів.

Окремо акцентуємо увагу на залежності ефективності державних комунікацій від спеціалістів, відповідальних за комунікації в державних органах, рівня їх загальних та комунікативних вмінь, навичок і знань. Звертаємо увагу на нові комунікативні професії (спічрайтер, спін-доктор, прес-секретар, спеціаліст з комунікацій), що приходять саме зі сфери державного управління чи отримують там найвищі моменти власної реалізації. Тому розвиток електронних комунікацій актуалізує створення освітніх професійних програм підготовки фахівців, здатних володіти комплексом сучасних теоретичних

© Шимченко Людмила, Мірошніченко Денис, Костенко Денис

і практичних знань, умінь і навичок щодо творчого використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій; запровадження передових технологій електронного урядування з метою підвищення ефективності роботи державних органів, надання державних послуг громадянам; вдосконалення системи державного управління шляхом сприяння інноваційним процесам в суспільстві на основі світових та європейських стандартів.

Висновки. Отже, Україна, не зважаючи на складну політичну та економічну ситуацію, поступово рухається в напрямку розвитку інформаційного суспільства, однак темпи руху є повільними і доказом цьому є те, що попит на електронні адміністративні зв'язки випереджає їх пропозицію. Державні комунікації, як вагомий елемент інформаційного суспільства, виступають суттєвою складовою діяльності влади, при вмілому використанні підсилюють ефективність її роботи. Комунікація стає також невід'ємним складником системи національної безпеки в умовах, коли існують послідовні зусилля з дестабілізації ситуації в країні, які зрештою спрямовані на підрив довіри громадськості до влади. Комунікація стає обов'язковою діяльністю сучасних демократій, забезпечуючи участь громадськості в прийнятті рішень і контролі за діями влади; являючи собою процес обміну інформації, забезпечуючи відкритість влади для громадськості та громадськості для влади, формуючи довіру громадян до влади і надаючи останній можливість отримати підтримку, стабілізуючи суспільні відносини.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Архірейська Н.В., Кучкова О.В. Сучасні тренди платіжного ринку України – безготівкові розрахунки та електронні гаманці. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/81.pdf (актуальність 24.12.2021).

2. Експерти НІСД обговорили питання моніторингу виконання Плану заходів на 2021-2022 роки з реалізації

© *Shymchenko Liudmyla, Miroshnichenko Denys, Kostenko Denys*

Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. URL : https://niss.gov.ua/news/novyny-nisd/ekspertky-nisd-obhovoryly-pytannya-monitorynhu-vykonannya-planu-zakhodiv-na-2021 (актуальність 3.01.2022).

3. За рік карантину кількість українців у соцмережах зросла на сім мільйонів. URL : https://www.dw.com/uk/za-rik-karantynu-kilkist-ukraintsiv-u-sotsmerezhakh-zrosla-na-sim-milioniv/a-56899697 (актуальність 27.12.2021).

4. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text (актуальність 3.01.2022).

5. Національна економічна стратегія 2030. URL : https://nes2030.org.ua/ (актуальність 26.12.2021).

6. Питання Міністерства цифрової трансформації. Постанова КМ України від 18 вересня 2019 року № 856. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text (актуальність 26.12.2021).

7. Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні. Указ Президента України від 03.12.2020 р. № 533. URL : https:// zakon.rada.gov.ua/ laws/show/ 533/2020#Text (актуальність 3.01.2022).

8. Розвиток електронних послуг. URL : https:// www. kmu. gov.ua/ diyalnist/reformi/ efektivne-vryaduvannya/ rozvitok-elektronnih-poslug (актуальність 28.12.2021)

9. Розпутенко І. Інформаційне суспільство. URL : https://matrix-info.com/informatsijne-suspilstvo/_(актуальність 3.01.2022).

10. Романенко Є. Комунікація як необхідна складова розвитку сучасного суспільства. URL : http://www. lvivacademy.com/ vidavnitstvo_1/ visnik9/fail/ Romanenko.pdf (актуальність 27.12.2021)

11. Скорик О.О., Рябоконь Н.П. Цифрова трансформація моделі публічного управління, зарубіжний досвід та вітчизняні реалії. URL : http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/52.pdf (актуальність 25.12.2021).

© *Шимченко Людмила, Мірошніченко Денис, Костенко Денис*

12. Цифрова трансформація соцсфери – Єдина електронна система дозволить заощадити до 11 млрд. грн.. щороку. URL : https://www.kmu.gov.ua/news/cifrova-transformaciya-socsferi-yedina-elektronna-sistema-dozvolit-zaoshchaditi-do-11-mlrd-grn-shchoroku (актуальність 25.12.2021).

13. Global Social Mobility Index 2020. World Economic Forum. 2020. URL : http://www3.weforum.org/ docs/ Global_Social_ Mobility_Report.pdf (актуальність 28.12.2021).

REFERENCES

1. Arkhireys'ka, N.V. & Kuchkova, O.V. (2021) Suchasni trendy platizhnoho rynku Ukrayiny – bezhotivkovi rozrakhunky ta elektronni hamantsi [Current trends in the payment market of Ukraine – cashless payments and e-wallets]. Retrieved from: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/81.pdf [in Ukrainian].

2. Eksperty NISD obhovoryly pytannya monitorynhu vykonannya Planu zakhodiv na 2021-2022 roky z realizatsiyi Natsional'noyi stratehiyi zi stvorennya bezbar'yernoho prostoru v Ukrayini na period do 2030 roku [NISS experts discussed issues of monitoring the implementation of the Action Plan for 2021-2022 on the implementation of the National Strategy for Barrier-Free Space in Ukraine until 2030]. Retrieved from: https://niss.gov.ua/news/novyny-nisd/ekspertky-nisd-obhovoryly-pytannya-monitorynhu-vykonannya-planu-zakhodiv-na-2021 [in Ukrainian].

3. Za rik karantynu kil'kist' ukrayintsiv u sotsmerezhakh zrosla na sim mil'yoniv [During the quarantine year, the number of Ukrainians on social networks increased by seven million]. Retrieved from: https://www.dw.com/uk/za-rik-karantynu-kilkist-ukraintsiv-u-sotsmerezhakh-zrosla-na-sim-milioniv/a-56899697 [in Ukrainian].

4. Kontseptsiya rozvytku tsyfrovoyi ekonomiky ta suspil'stva Ukrayiny na 2018-2020 roky [The concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018-2020]. Retrieved

© *Shymchenko Liudmyla, Miroshnichenko Denys, Kostenko Denys*

from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text [in Ukrainian].

5. Natsional'na ekonomichna stratehiya 2030 [National Economic Strategy 2030]. Retrieved from: https://nes2030.org.ua/ [in Ukrainian].

6. Pytannya Ministerstva tsyfrovoyi transformatsiyi. Postanova KM Ukrayiny vid 18 veresnya 2019 roku № 856 [Issues of the Ministry of Digital Transformation. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of September 18, 2019, № 856]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/ 856-2019-%D0%BF#Text [in Ukrainian].

7. Pro zabezpechennya stvorennya bezbar'yernoho prostoru v Ukrayini. Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 03.12.2020 r. № 533 [On ensuring the creation of barrier-free space in Ukraine. Decree of the President of Ukraine of December 3, 2020, № 533]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533/2020#Text [in Ukrainian].

8. Rozvytok elektronnykh posluh [Development of electronic services]. Retrieved from: https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/rozvitok-elektronnih-poslug [in Ukrainian].

9. Rozputenko, I. (2018) Informatsiyne suspil'stvo [Information society]. Retrieved from: https://matrix-info.com/informatsijne-suspilstvo/ [in Ukrainian].

10. Romanenko, Ye. (2012) Komunikatsiya yak neobkhidna skladova rozvytku suchasnoho suspil'stva [Communication as a necessary component of modern society]. Retrieved from: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik9/fail/Romanenko.pdf [in Ukrainian].

11. Skoryk, O.O. & Ryabokon', N.P. Tsyfrova transformatsiya modeli publichnoho upravlinnya, zarubizhnyy dosvid ta vitchyznyani realiyi [Digital transformation of the model of public administration, foreign experience and domestic realities]. Retrieved from: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/52.pdf [in Ukrainian].

© *Шимченко Людмила, Мірошніченко Денис, Костенко Денис*

12. Tsyfrova transformatsiya sotssfery – Yedyna elektronna systema dozvolyt' zaoshchadyty do 11 mlrd. hrn.. shchoroku [Digital transformation of the social sphere - The only electronic system will save up to UAH 11 billion annually]. Retrieved from: https://www.kmu.gov.ua/news/cifrova-transformaciya-socsferi-yedina-elektronna-sistema-dozvolit-zaoshchaditi-do-11-mlrd-grn-shchoroku [in Ukrainian].

13. Global Social Mobility Index 2020. World Economic Forum [Global Social Mobility Index 2020. World Economic Forum]. Retrieved from: http://www3.weforum.org/docs/ Global_Social_ Mobility_Report.pdf [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Публікація присвячена дослідженню цифрової трансформації України в ракурсі ефектизації комунікації влади з народом. За рахунок цифрових технологій забезпечується механізм відкритості інформаційного поля, доступності у використанні інформації як ресурсу. У статті акцентується увага як на позитивних сторонах цифрової трансформації (наближення до світових технологічних змін, поліпшення в сфері послуг для населення, зниження рівня корумпованості державних органів влади та ін.), так і на негативні у формі зростання можливостей до цілеспрямованої обробки масової свідомості людей з послідуючими негативними проявами: девальвацією цінностей, гіпердевіантною поведінкою частини населення, асоціальними діями. Особлива увага звернута на негативні впливи на молодь, підлітків з послідуючими невротизаційними проявами.

Зважаючи на масовізацію негативних проявів, у статті особливу увагу звернуто на механізми ефективної кіберсоціалізації молоді, людей з особливими потребами, осіб старшого віку. Акцентовано увагу на розробці та шляхах до реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні. Рівень нових використовуваних форм комунікації настільки високий, що автори взяли на себе

© Shymchenko Liudmyla, Miroshnichenko Denys, Kostenko Denys

сміливість погодитись з думкою частини науковців про комунікативну революцію, про цифрову комунікацію як стратегічний засіб розвитку сучасного суспільства.

На користь думки про цифрову комунікацію як базис для соціальної революції в статті наводяться аргументи: рівня, кількості і якості електронних послуг; участі людини в системі електронних платежів; поширення мережі Інтернет, зростання цифрової грамотності та ін. Для проведення ефективної соціальної революції в статті особливу увагу звернуто на «правильне насичення» інформаційного поля, на необхідності формування моделі публічного управління з базовою цифровою платформою, електронним урядуванням та загальною цифровізацією соціуму. Окремо в статті звернута увага на підготовці спеціалістів, відповідальних за комунікації в державних органах.

Сучасна нормативно-правова база не охоплює всі основні елементи, необхідні для забезпечення ефективної комунікації між владою і народом, тому варто вказати на необхідність подальших наукових досліджень проблеми цифрової трансформації в Україні, особливо що стосується технологій по забезпеченню поліпшення комунікації влади з народом і навпаки.

Ключові слова: *цифрова трансформація, комунікація, комунікаційна революція, інформаційне поле, інформація як ресурс, органи державної влади, електронні послуги, електронні звернення, петиції.*

© Шимченко Людмила, Мірошніченко Денис, Костенко Денис